

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 57 0 Ps 120448 20 Rev
Dana, 02.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda Gorjane Popadić, kao predsjednik vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P. d.o.o. T., koga zastupa Lj.B.-P., advokat iz B.L., protiv tužene A.b. a.d. B.L., koju zastupa A.Đ., advokat iz S., radi sticanja bez osnova, vrijednost spora 60.130,69 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 120448 20 Pž 2 od 24.09.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.02.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.535,62 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 120448 19 Ps 2 od 28.01.2020. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu, na ime sticanja bez osnova po ugovoru o kreditu za preduzetnike i preduzeća broj ... od 08.10.2008. godine, isplati iznos od 60.130,69 KM na ime razlike između uplata tužitelja i anuiteta kredita za period od 29.05.2017. do 23.03.2018. godine, dospjelu obračunatu zakonsku zateznu kamatu u iznosu od 7.616,90 KM za isti period, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos glavnog duga od 60.130,69 KM počev od 24.03.2018. godine do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka. Obavezan je tužitelj da tuženoj naknadi troškove postupka u iznosu od 9.719,00 KM, a preostali dio zahtjeva za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa, u iznosu od 5.818,71 KM, odbijen je kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 120448 20 Pž 2 od 24.09.2020. godine žalba tužitelja je odbijena i potvrđena prvostepena presuda, te je odbijen i njegov zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.535,62 KM, te zahtjev tužene za troškove sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.228,50 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači i tužbeni zahtjev u cjelini usvoji.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tužena na ime neosnovanog obogaćenja isplati iznos od 60.130,96 KM sa zakonskom zateznom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su tužitelj i tužena dana 08.10.2008. godine zaključili ugovor o kreditu za preduzetnike i preduzeća sa valutnom klauzulom u EUR broj ... na iznos od 1.200.000,00 KM odnosno 613.550,26 Eura, sa rokom vraćanja 11 godina i 3 mjeseca grace period 6 mjeseci nakon roka korištenja kredita počev od 01.6.2009. godine uz povrat kredita u 120 mjesečnih anuiteta s tim da je prvi anuitet dospio za naplatu 01.01.2010. godine uz redovnu kamatnu stopu na bazi šestomjesečnog Euribor-a -2,00 % (minimalno 2,30 %) i dodatno umanjen za 0,30 % po osnovu realizacije projekta iz oblasti turizma + 3,10 % marža (godišnje) mjesečni obračun/ kamata u toku korištenja i grace period u visini redovne kamate (šestomjesečni Euribor usklađuje 2 puta godišnje i to sa 31.03. za period april-septembar i 30.09. za period oktobar-decembar tekuće godine i januar-mart naredne godine) minimalna kamatna stopa ne može biti manja od 6,09 % na godišnjem nivou; da je u članu 3. tačka 1. ugovora o kreditu ugovorena promjenljiva kamatna stopa na način da se ista vezuje za šestomjesečni Euribor; da je članom 12. ugovora predviđeno da je tužena ovlaštena da u slučaju promjene situacije na tržištu od dana izračunavanja kredita, izvršiti promjenu kamatne stope u skladu sa Odlukom o kamatnim stopama tužene te da se tužitelj potpisom ugovora saglasio i da je prihvatio promjenu Odluke o kamatnim stopama kao i sve njene kasnije izmjene i dopune, a da je tužena dužna da o visini kamatne stope i o promijenjenom iznosu rate obavijesti tužitelja pismenim putem bez odgode; da su Aneksom ugovora o kreditu, zaključenim dana 12.02.2010. godine, ugovorili otplatu kredita za 11 godina i 9 mjeseci, grace period od 15 mjeseci nakon roka korištenja kredita počev od 01.03.2009. godine da je povrat kredita i prvi anuitet dospio 01.01.2010. godine, a ostatak od 119 mjesečnih anuiteta će se uplaćivati počev od 01.08.2010. godine; da je dopisom broj ... od 19.02.2010. godine tužena obavijestila tužitelja, kao korisnika dugoročnog kredita partija broj ..., da je imajući u vidu uslove na tržištu i odredbe postojećeg ugovora utvrdila ukupnu kamatnu stopu po toj partiji na nivou od 6,5% (6-mjesečni Euribor/Libor od 0,5% plus kamatna marža od 6%) a koja će se primjenjivati počev od 01.01.2010. godine; da iz otplatnog plana po predmetnom ugovoru i aneksu ugovora o kreditu, proizlazi da je plan otplate sačinjen dana 08.07.2013. godine, da je u otplatnom planu iskazana kamatna stopa 5,10 %, godišnja kamatna stopa 5.22 %, efektivna kamatna stopa 5,22%, anuiteti, glavnica i kamata po mjesecima, te da se plan otplate odnosi na period od 01.08.2012. godine do 01.03.2022. godine; da je vještačenjem po vještaku finansijske struke utvrđeno da je tužitelj do 01.12.2017. godine na osnovu izvršenja obaveza po navedenom ugovoru o kreditu uplatio 1.082.926,92 KM, a iznos anuiteta prema otplatnom planu tužene koji je dospio do 05.12.2017. godine iznosi ukupno 1.022.796,29 KM, tako da iznos od 60.130,69 KM predstavlja razliku uplata i visine anuiteta koju je tužena iskazala u otplatnom planu, te da je tužena na pravilan način obračunavala elemente kamatne stope u skladu sa članom 3. ugovora o kreditu za preduzetnike i preduzeća sa valutnom klauzulom vezanom za EUR ... od 08.10.2008. godine.

Polazeći od naprijed utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da je tužena na pravilan način obračunavala elemente kamatne stope u skladu sa članom 3. zaključenog ugovora o kreditu sa valutnom klauzulom vezanom za EUR od 08.10.2008. godine, da iznos od 60.130,69 KM predstavlja razliku uplata i visine anuiteta koje je tužena iskazala u otplatnom planu, da iznos uplata koje je tužitelj izvršio na ime glavnog duga i kamata odgovara iznosu glavnog duga i visine ugovorene kamate po ugovoru o kreditu koji je zaključio sa tuženom i da zato tužitelj nije u pretplati, a u pretplati bi bio samo ukoliko bi se uzeo u obzir

anuitetni plan koji je sastavni dio ugovora, jer postoji nesklad između glavnice i kamate iz ugovora i otplatnog plana, slijedom čega je prvostepeni sud zaključio da je postojao pravni osnov za plaćanje iznosa od 60.130,49 KM jer je obaveza tužitelja za uplatu ovog iznosa bila predviđena ugovorom o kreditu i u anuitetnom planu u koloni kamata, te da stoga nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 210. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 te „Službeni glasnik RS“ broj 17/93 do 74/04, u daljem tekstu: ZOO) za obavezivanje tužene na vraćanje tog iznosa tužitelju, slijedom čega je tužbeni zahtjev odbio.

Odlučujući o žalbi tužitelja, izjavljenoj protiv prvostepene odluke, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, pa je žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu.

Osporena presuda je pravilna i na zakonu zasnovana iz slijedećih razloga:

U smislu člana 210. ZOO neosnovano obogaćenje postoji kada neki dio imovine jednog lica pređe, na bilo koji način, u imovinu nekog drugog lica, a taj prelaz nema svoj osnov u nekom pravnom poslu ili zakonu, pa je sticalac dužan vratiti, a kada to nije moguće-nadoknaditi vrijednost postignutih koristi, a obaveza vraćanja odnosno naknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnov koji se nije ostvario ili koji je kasnije otpao.

Odredbom člana 1065. ZOO propisano je da se ugovorom o kreditu banka obavezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez namjene, a korisnik se obavezuje da banci plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom.

U konkretnom slučaju iz utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), proizlazi da je tužena tužitelju kao korisniku kredita stavila na raspolaganje ugovoreni iznos novčanih sredstava uz njegovu obavezu da tuženoj u ugovorenom roku vrati novčana sredstva i redovnu kamatu u skladu sa članom 3. zaključenog ugovora, da je prema nalazu vještaka ekonomske struke D.O., kojem stranke nisu prigovarale, tužena na pravilan način obračunavala elemente kamatne stope u skladu sa članom 3. ugovora o kreditu za preduzetnike i preduzeća sa valutnom klauzulom vezanom za EUR od 08.10.2008. godine, da iznos od 60.130,69 KM predstavlja razliku uplata i visine anuiteta koje je tužena iskazala u otplatnom planu, ali da iznos uplata koje je tužitelj izvršio na ime glavnog duga i kamata do 05.12.2017. godine odgovara iznosu glavnog duga i visine ugovorene kamate po ugovoru o kreditu kojeg su zaključile parnične stranke i da tužitelj za taj iznos nije u pretplati, već da postoji nesklad između glavnice i kamate iz ugovora i otplatnog plana s obzirom na izmjenu kamatne stope koju je tužena izvršila u skladu sa članom 3. ugovora, o čemu je tužitelja obavijestila dopisom od 19.02.2010. godine.

Kod takvog stanja stvari, suprotno tvrdnji revidenta, pravilnom primjenom materijalnog prava iz naprijed navedenih odredbi ZOO odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da mu tužena vrati uplaćeni iznos od 60.130,69 KM, budući da je za uplatu tog iznosa tuženoj postojao pravni osnov u ugovoru o kreditu kojeg su zaključile parnične stranke, u odredbama članova 3. i 12. ugovora kojim je ugovorena promjenjivost kamatne stope. Kako iz nalaza vještaka ekonomske struke, kojem parnične stranke nisu prigovorile, proizlazi da iznos od 60.130,69 KM predstavlja razliku uplata tužitelja i visine anuiteta koje je tužena iskazala u otplatnom planu, do koje je došlo zbog izmjene kamatne stope koju je tužena izvršila u skladu sa članom 3. ugovora,

neutemeljena je revizijska tvrdnja tužitelja da je navedeni novčani iznos prešao u imovinu tužene bez valjanog pravnog osnova (budući da je osnov za tu uplatu bio navedeni pravni posao kojeg su zaključile parnične stranke) i da bi ga iz tog razloga tužena trebala vratiti u imovinu tužitelja.

Slijedom toga, neosnovan je revizijski prigovor da je osporena presuda donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava iz odredbi članova 394., 1065. i 210. ZOO, kao i da ona predstavlja povredu prava tužitelja na njegovu imovinu i prava na pravično suđenje predviđeno odredbom člana II/3 tačka e) Ustava BiH i 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Imajući u vidu naprijed navedeno neutemeljeni su revizijski prigovori da je prilikom donošenja osporene odluke o odbijanju tužbenog zahtjeva materijalno pravo pogrešno primijenjeno.

Neargumentovan je i paušalan i revizijski prigovor da je pobijana presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka iz člana 8. u vezi sa članom 209. ZPP, jer to ne proizlazi iz njenog sadržaja.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je na osnovu odredbe člana 248., u vezi sa članom 456. a) ZPP, odlučeno kao u izreci.

Tuženoj nisu dosuđeni troškovi sastava odgovora na reviziju budući da oni u konkretnom slučaju nisu bili potrebni za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić